

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยใช้รูปแบบของการวิจัยแบบผสมผสานคือการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถามและการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กำหนดขั้นตอนการศึกษาแนวทางในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครอบครัวจาก 3 หมู่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้รับความคิดเห็นชอบจากครอบครัวในการเป็นตัวแทนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 314 คน ดังนี้

3.1.1	บ้านหนองตุ	หมู่ 3	จำนวน 125 คน
3.1.2	บ้านโนนมะค้ำ	หมู่ 4	จำนวน 63 คน
3.1.3	บ้านหนองตุ	หมู่ 14	จำนวน 126 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เป็นลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) บุญชม ศรีสะอาด (2541, น. 124) 5 ระดับ คือ

คะแนน 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เป็นลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) บุญชม ศรีสะอาด (2554, น. 124) 5 ระดับ คือ

คะแนน 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากหัวหน้าครอบครัวในการเสริมสร้างการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองเป็นแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ หัวหน้าครอบครัว จาก 3 หมู่บ้าน คัดเลือกทำการสัมภาษณ์เพียงหมู่บ้านละ 5 คน รวม 15 คน

3.2.3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ

ใช้การจัดกลุ่มข้อเสนอแนะ สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และพรรณนาความ

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.3.1.1 สร้างเครื่องมือโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยต่าง ๆ และเอกสารตำราเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง แล้วกำหนดเป็นข้อคำถามในการสร้างเครื่องมือเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

3.3.1.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ด้าน คือ มิติทางด้านสังคม มิติด้านเศรษฐกิจ มิติทางการเมืองการปกครอง มิติทางด้านสิ่งแวดล้อม มิติด้านอื่น ๆ (ความปลอดภัยและยาเสพติด การรายงาน ติดตามประเมินผล การจัดการ และเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพสภาพการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง มี 4 ตัวชี้วัด ครอบคลุมมีความอบอุ่นเศรษฐกิจมีความสมดุล องค์กรชุมชนเข้มแข็ง และการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

3.3.1.3 นำร่างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เสนอ อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อแก้ไขปรับปรุง

3.3.1.4 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาด้าน โครงสร้างและเนื้อหา ด้านภาษา และด้านการวัดผล ประเมินผล โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item of Objective Congruence IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539, น. 249) โดยกำหนดค่า ดังนี้

เห็นด้วย มีค่าเท่ากับ +1

ไม่แน่ใจ มีค่าเท่ากับ 0

ไม่เห็นด้วย มีค่าเท่ากับ -1

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย

1) นายสุรชัย นาทองไชย วุฒิการศึกษา ร.ม. สาขารัฐศาสตร์ ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลธัญญา เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2) นายวินัย แสงกล้า วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3) ดร.ไพศาล วรคำ วุฒิศึกษา กศ.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) อาจารย์คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสถิติและการวัดผล และการประเมินผล

3.3.1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence : IOC) โดยข้อคำถามใดที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.66 ปรับปรุงแก้ไขและเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง (สุวิมล ติรกานันท์, 2549, น. 147 - 148) ซึ่งผลการประเมินค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00

3.3.2 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.3.2.1 นำแบบสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป ไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) หัวหน้าครอบครัวในการเป็นตัวแทนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในจังหวัด ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน

3.3.2.2 นำแบบสอบถามหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ที่งัดบับ ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach`s Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, น. 100) ซึ่งผลการประเมิน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกด้าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแยกเป็น 2 ประเภท คือ

3.4.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถามแก่หัวหน้าครอบครัว ใน 3 หมู่บ้าน จำนวน 314 คน

3.4.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวทั้ง 3 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 3 คน จำนวน 15 คน ตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.2.1 ขอนหนังสือรับรองและหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้ใหญ่บ้านทั้ง 3 หมู่บ้าน โดยขอความอนุเคราะห์จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายในการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำการวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องครบถ้วน และรวบรวมข้อมูลตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

3.4.2.2 เก็บข้อมูลด้วยตัวเองพร้อมสัมภาษณ์ โดยนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถาม พร้อมกำหนดระยะเวลาเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน เพื่อสรุปผลการศึกษาต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

3.3.1.1 ข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1.2 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน

3.3.1.3 ลงรหัสในแบบสอบถามตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

ตอนที่ 1 วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ประกอบด้วย 8 ด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย กำหนดใช้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 103)

ระดับการปฏิบัติมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับการปฏิบัติมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ น้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

นำแบบสอบถามไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, น. 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	ระดับการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	ระดับการปฏิบัติ น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง	ระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองประกอบด้วย 4 ด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

Deviation) สำหรับเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย กำหนดใช้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 103)

ระดับการปฏิบัติมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับการปฏิบัติมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ น้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

นำแบบสอบถามไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	ระดับการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ค่าสัมพันธประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์สถิติพยากรณ์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำสถิติมาประกอบการวิเคราะห์ ดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

3.6.1.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.6.1.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินงาน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.6.1.3 ค่าสัมพันธประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน มีดังนี้

ค่า r	แสดงว่า
+0.8 ขึ้นไป	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง
+0.61 - 0.80	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง
+0.41 - 0.60	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
+0.21 - 0.40	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
+0.01 - 0.20	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

3.6.1.4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

3.6.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม ปลายเปิดจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเชิงพรรณนาความ

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

3.6.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการดำเนินงานผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ก่อนการดำเนินงาน โดยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเป็นผู้สัมภาษณ์แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มและเชื่อมโยงข้อมูลแล้วนำเสนอตามกรอบการศึกษา

3.6.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการดำเนินงานกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์การสังเกตการบันทึกการประชุมจากกลุ่มผู้ให้ ข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดกลุ่มและเชื่อมโยงข้อมูล